

Sygn. akt VI ACa 74/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 listopada 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SA – Ewa Stefańska (spr.)

Sędzia SA – Anna Orłowska

Sędzia SA – Marcin Strobel

Protokolant: – sekr. sąd. Beata Pelikańska

po rozpoznaniu w dniu 4 listopada 2014 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) S.A. w W.

przeciwko Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

o naruszenie zbiorowych interesów konsumentów i nałożenie kary pieniężnej

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

z dnia 15 października 2013 r., sygn. akt XVII AmA 8/12

1. zmienia zaskarżony wyrok w części, w ten sposób, że:

- w punkcie pierwszym – uchyla decyzję Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów nr (...) z dnia 5 grudnia 2011 r. w punktach I oraz III.1 i 2, zaś dotychczasowe jej punkty II.1.2.3 oraz III. 3.4 oznacza jako I. 1.2.3 oraz III.1.2;

- w punkcie drugim – wzajemnie znosi koszty procesu;

2. oddala apelację w pozostałej części;

3. wzajemnie znosi koszty postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt VI ACa 74/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 5 grudnia 2011 r. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

I. na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm., zwanej dalej „ustawą o ochronie konkurencji i konsumentów” lub „ustawą”) uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy, działanie (...) S.A. z siedzibą w W. polegające na:

1. zamieszczeniu w § 7 ust. 4 wzorca umowy pn. „Umowa sprzedaży energii elektrycznej poza siecią (...) Sp. z o.o.” postanowienia o treści: „Terminem płatności jest dzień oznaczony na fakturze VAT nie krótszy niż 14 dni od daty wystawienia faktury”;

2. zamieszczeniu w § 7 ust. 3 wzorca umowy pn. „Kompleksowa umowa sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji dla klientów indywidualnych” postanowienia o treści: „Terminem płatności jest dzień oznaczony na fakturze VAT nie krótszy niż 14 dni od daty wystawienia faktury”;

które są postanowieniem umownym wpisanym na podstawie art. 479⁴⁵ k.p.c. do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone pod poz. 496 i stwierdził zaniechanie ich stosowania z dniem 1 października 2011 r.;

II. na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy, działanie (...) S.A. z siedzibą w W. polegające na naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, poprzez:

1. zaniechanie umieszczenia w stosowanym wzorcu umowy p.n. „Umowa sprzedaży energii elektrycznej poza siecią (...) Sp. z o.o.” postanowień określających wysokość bonifikaty za niedotrzymanie standardów jakościowych obsługi odbiorcy, co narusza obowiązek informacyjny określony w art. 5 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (tekst jedn. Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625 ze zm., zwanej dalej „ustawą - Prawo energetyczne”);

2. zaniechanie umieszczenia w stosowanym wzorcu umowy p.n. „Kompleksowa umowa sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji dla klientów indywidualnych” postanowień określających wysokość bonifikaty za niedotrzymanie standardów jakościowych obsługi odbiorcy, co narusza obowiązek informacyjny określony w art. 5 ust. 2 pkt 1 i pkt 2 w związku z art. 5 ust. 3 ustawy - Prawo energetyczne;

3. zaniechanie umieszczenia w stosowanym wzorcu umowy p.n. „Kompleksowa umowa sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji dla klientów indywidualnych” postanowień określających parametry techniczne energii oraz wysokość bonifikaty za niedotrzymanie tych parametrów, co narusza obowiązek informacyjny określony w art. 5 ust. 2 pkt 2 w związku z art. 5 ust. 3 ustawy - Prawo energetyczne,

i stwierdził jej zaniechanie z dniem 1 października 2011 r.;

III. na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów:

1. nałożył na przedsiębiorcę z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 i 2 ustawy, w zakresie opisanym w punkcie I.1 decyzji, karę pieniężną w wysokości 220.359 zł;

2. nałożył na przedsiębiorcę z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 i 2 ustawy, w zakresie opisanym w punkcie I.2 decyzji, karę pieniężną w wysokości 220.359 zł;

3. nałożył na przedsiębiorcę z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 i 2 ustawy, w zakresie opisanym w punkcie II.1 decyzji, karę pieniężną w wysokości 550.899 zł;

4. nałożył na przedsiębiorcę z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 i 2 ustawy, w zakresie opisanym w punkcie II.2 i 3 decyzji, karę pieniężną w wysokości 550.899 zł.

Powód (...) S.A. z siedzibą w W. wniósł odwołanie, w którym zaskarżył decyzję w całości i domagał się zmiany zaskarżonej decyzji w całości poprzez stwierdzenie niestosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, ewentualnie zmiany zaskarżonej decyzji w części obejmującej jej punkt III poprzez zmniejszenie wysokości kar pieniężnych nałożonych na powoda. Powód zarzucił organowi administracji naruszenie:

1) art. 84 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 233 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego oraz dowolność w zakresie ustaleń dotyczących działań powoda będących podstawą decyzji poprzez niezgodną z treścią zapisów i intencją stron interpretację treści umów;

2) art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów poprzez błędną wykładnię i bezpodstawne uznanie, że stosowana przez powoda klauzula jest tożsama z klauzulą wpisaną do Rejestru postanowień wzorców umownych uznanych za niedozwolone, pomimo, iż z całości zebranego w sprawie materiału dowodowego nie sposób było dojść do takich ustaleń;

3) art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów poprzez błędną wykładnię i bezpodstawne uznanie, że powód naruszył obowiązek udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, pomimo, iż z całości zebranego w sprawie materiału dowodowego nie sposób było dojść do takich ustaleń;

4) art. 24 oraz art. 27 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów poprzez niewłaściwe zastosowanie polegające na uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzeniu zaniechania jej stosowania w sytuacji braku spełnienia przesłanki bezprawności działania;

5) art. 9g ust. 12 ustawy - Prawo energetyczne poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na uznaniu, że Instrukcja Ruchu i Eksploatacji Sieci Dystrybucyjnej nie jest integralną częścią każdego stosunku zobowiązaniowego, którego dotyczy niniejsze postępowanie oraz, że zawiera ona szczegółowe określenie parametrów technicznych energii elektrycznej;

6) art. 106 ust. 1 pkt 4 w związku z art. 111 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów poprzez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na dowolnym, wybiórczym posłużeniu się przesłankami mającymi wpływ na położenie oraz wymiar kary pieniężnej.

Pozwany Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wnosił o oddalenie odwołania.

Wyrokiem z dnia 15 października 2013 r. Sąd Okręgowy w Warszawie - Wydział Ochrony Konkurencji i Konsumentów oddalił odwołanie.

Wyrok Sądu Okręgowego został wydany w oparciu o poniższe ustalenia faktyczne i rozważania prawne.

(...) S.A. z siedzibą w W. prowadzi działalność polegającą m.in. na wytwarzaniu energii elektrycznej, jej przetwarzaniu oraz sprzedaży (dystrybucji). W ramach prowadzonej działalności gospodarczej powód zawierał z konsumentami umowy z użyciem wzorców umów, m.in.:

- „Umowę sprzedaży energii elektrycznej poza siecią (...) Sp. z o.o.” wraz z wzorcem p.n. „Ogólne Warunki sprzedaży energii elektrycznej dla klientów indywidualnych i firm poza siecią (...) Sp. z o.o.”, który na podstawie punktu 3 części wstępnej umowy stanowił jej integralną część;

- „Kompleksową umowę sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji dla klientów indywidualnych” wraz z wzorcem p.n. „Ogólne Warunki sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji dla klientów indywidualnych (grupy taryfowe (...))”, który na podstawie § 1 pkt 12 umowy stanowił jej integralną część.

Postanowieniem z dnia 26 lipca 2011 r. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wszczął postępowanie przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W., zarzucając mu stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów polegających na wykorzystywaniu w umowach z konsumentami postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, o treści:

- „Terminem płatności jest dzień oznaczony na fakturze VAT nie krótszy niż 14 dni od daty wystawienia faktury” (§ 7 ust. 4 „Umowy sprzedaży energii elektrycznej poza siecią (...) Sp. z o.o.”), oraz

- „Terminem płatności jest dzień oznaczony na fakturze VAT nie krótszy niż 14 dni od daty wystawienia faktury” (§ 7 ust. 3 „Kompleksowej umowy sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji dla klientów indywidualnych”),

a także zarzucając stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów polegających na naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, poprzez:

- zaniechanie umieszczenia w stosowanym wzorcu umowy p.n. „Umowa sprzedaży energii elektrycznej poza siecią (...) Sp. z o.o.” postanowień określających wysokość bonifikaty za niedotrzymanie standardów jakościowych obsługi odbiorcy, co narusza obowiązek informacyjny określony w art. 5 ust. 2 pkt 1 ustawy - Prawo energetyczne;

- zaniechanie umieszczenia w stosowanym wzorcu umowy p.n. „Kompleksowa umowa sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji dla klientów indywidualnych” postanowień określających wysokość bonifikaty za niedotrzymanie standardów jakościowych obsługi odbiorcy, co narusza obowiązek informacyjny określony w art. 5 ust. 2 pkt 1 i pkt 2 w zw. z art. 5 ust. 3 ustawy - Prawo energetyczne;

- zaniechanie umieszczenia w stosowanym wzorcu umowy p.n. „Kompleksowa umowa sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji dla klientów indywidualnych” postanowień określających parametry techniczne energii oraz wysokość bonifikaty za niedotrzymanie tych parametrów, co narusza obowiązek informacyjny określony w art. 5 ust. 2 pkt 2 w zw. z art. 5 ust. 3 ustawy - Prawo energetyczne.

W toku postępowania administracyjnego (...) S.A. z siedzibą w W. wyjaśnił, że korzystając z wzorca p.n. „Umowa sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji dla klientów indywidualnych” zawarł w 2009 r. zero umów, w 2010 r. 33.035 umów, w pierwszej połowie 2011 r. 25.966 umów, zaś całkowita ilość odbiorców indywidualnych, z którymi łączyły go te umowy, według stanu na dzień 30 czerwca 2011 r. wyniosła 782.078. Natomiast korzystając z wzorca p.n. „Umowa sprzedaży energii elektrycznej - (...) zawarł w 2009 r. 19 umów, w 2010 r. 191 umów, w pierwszej połowie 2011 r. 3 umowy, zaś całkowita ilość odbiorców indywidualnych, z którymi łączyły go te umowy, według stanu na dzień 30 czerwca 2011 r. wyniosła 46.

Pismem z dnia 13 października 2011 r. powód poinformował Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów o zaniechaniu stosowania zarzucanych mu praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów i złożył zmienione wzorce umów. Zaś pismem z dnia 17 października 2011 r. powód poinformował Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, że w dniach 10-16 października 2011 r. w 7 transzach wysłał do konsumentów zmienione wzorce umów.

W ocenie Sądu pierwszej instancji odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie. Sąd Okręgowy wyjaśnił, że zgodnie z art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, przy czym za praktyki takie uznaje się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, w szczególności stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o których mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c., a także naruszenie obowiązku udzielenia konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji. Praktykami naruszającymi zbiorowe interesy konsumenta są zatem takie zachowania przedsiębiorców, które spełniają łącznie dwie przesłanki: są bezprawne i naruszają interes konsumentów. Bezprawność to sprzeczność z obowiązującymi przepisami prawa. Natomiast pojęcie naruszenia interesu konsumentów odnosi się wyłącznie do interesu prawnego rozumianego jako określone potrzeby konsumenta uznane przez ustawodawcę za godne ochrony, albowiem interes ekonomiczny konsumentów podlega ochronie przewidzianej w przepisach prawa antymonopolowego.

Sąd Okręgowy ocenił jako niezasadny zarzut naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów poprzez bezpodstawne uznanie, że stosowana przez powoda klauzula jest tożsama z klauzulą wpisaną do Rejestru postanowień wzorców umownych uznanych za niedozwolone. Sąd pierwszej instancji zbadał,

czy stosowane przez powoda w obu wzorcach umownych postanowienie jest tożsame z postanowieniem uznanym za niedozwolone prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wpisanym do Rejestru postanowień wzorców umownych uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c. Sąd pierwszej instancji odwołał się do poglądu Sądu Najwyższego wyrażonego w uchwale z dnia 13 lipca 2006 r. (sygn. III SZP 3/06) z którego wynika, że stosowanie postanowień wzorców umów o treści tożsamej z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wpisanych do rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c., może być uznane w stosunku do innego przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

Zdaniem Sądu pierwszej instancji postanowienie, o którym mowa w punktach I.1 i I.2 decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów o treści: „Terminem płatności jest dzień oznaczony na fakturze VAT nie krótszy niż 14 dni od daty wystawienia faktury” jest tożsame z klauzulą wpisaną do Rejestru postanowień uznanych za niedozwolone pod pozycją 496 o treści: „Należność za gaz ziemny oraz świadczone Kupującemu usługi będą regulowane na podstawie faktur wystawionych przez Sprzedawcę (...) 14 dniowym od daty wystawienia faktury w przypadku wysyłki pocztą z wyłączeniem § 5 ust. 3 umowy. Należność za gaz ziemny, o której mowa w § 5 ust. 3 umowy Kupujący będzie regulował na podstawie faktur wystawionych przez Sprzedawcę w terminie podanym w fakturze”, ponieważ uzależnia spełnienie świadczenia od okoliczności zależnych tylko od woli kontrahenta konsumenta oraz przyznaje kontrahentowi konsumenta uprawnienie do dokonywania wiążącej interpretacji umowy, a więc spełnia przesłanki określone w art. 385³ pkt 8 i 9 k.c.

W ocenie Sądu pierwszej instancji zarówno oba powołane wyżej postanowienia przewidują dla konsumenta ten sam skutek, albowiem w sytuacji, gdy faktura już wystawiona przez przedsiębiorcę zostanie wysłana do konsumenta z opóźnieniem, termin do zapłaty należności zostanie automatycznie skrócony. Tak ustalony termin płatności nie uwzględnia czasu wysłania faktury przez kontrahenta konsumenta oraz czasu realizacji przekazu faktury, co może wpłynąć na niewywiązanie się konsumenta ze zobowiązania w terminie. Skoro w zakwestionowanym postanowieniu powód wskazał, że termin zapłaty nie może być krótszy niż 14 dni od wystawienia faktury, może on wynieść 14 dni, niezależnie od twierdzeń powoda, iż termin ten w rzeczywistości wynosił 16-24 dni. Jednakże dla oceny abuzywności klauzuli sąd bierze pod uwagę brzmienie postanowienia, a nie praktykę jego stosowania przez przedsiębiorcę. Tymczasem przedmiotowa klauzula naraża konsumentów na odpowiedzialność za opóźnienie w zapłacie należności wynikających z zawartej umowy, albowiem jeżeli z przyczyn leżących po stronie powoda lub niezależnych od żadnej ze stron faktura zostanie wysłana z opóźnieniem, termin zapłaty jest bardzo krótki i konsument może być zmuszony do zapłaty odsetek za opóźnienie.

W konsekwencji Sąd Okręgowy uznał, że z uwagi na tożsamość powołanych klauzul, postanowienie, o którym mowa w punktach I.1 i I.2 decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, spełnia łącznie przesłanki bezprawności i naruszenia interesu konsumentów. Ponieważ powód zaprzestał stosowania tej praktyki, Sąd pierwszej instancji ocenił, że Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów zasadnie orzekł o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzeniu zaniechania jej stosowania, na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Sąd Okręgowy ocenił jako niezasadny również zarzut naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów poprzez bezpodstawne uznanie, że powód naruszył obowiązek udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji. Sąd pierwszej instancji wyjaśnił, że zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy - Prawo energetyczne dostarczanie energii odbywa się, po uprzednim przyłączeniu do sieci, na podstawie umowy sprzedaży i umowy o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji albo umowy sprzedaży, umowy o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji. Zgodnie z art. 5 ust. 2 ustawy - Prawo energetyczne umowy te powinny zawierać co najmniej: w wypadku umowy sprzedaży - postanowienia określające m.in. wysokość bonifikaty za niedotrzymanie standardów jakościowych obsługi odbiorców, zaś w wypadku umowy o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji energii - postanowienia określające m.in. parametry techniczne energii oraz wysokość bonifikaty za niedotrzymanie tych parametrów oraz standardów jakościowych obsługi odbiorców.

Sąd pierwszej instancji wyjaśnił, że standardy jakościowe obsługi odbiorców zostały określone w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 18 sierpnia 2011 r. w sprawie szczególnych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń w obrocie energią elektryczną (Dz. U. Nr 189, poz. 1126 ze zm.). W ramach standardów jakościowych obsługi odbiorców przedsiębiorstwo jest zobowiązane m.in. do przyjmowania i rozpatrywania wniosków i reklamacji odbiorców, nieodpłatnego udzielania informacji dotyczących zasad rozliczeń oraz aktualnych taryf. W rozporządzeniu tym określono również parametry techniczne energii i wysokość bonifikat za niedotrzymanie standardów. Jednakże w przypadku energii elektrycznej strony mogą określić w umowie inną wysokość bonifikat. Ponadto w przypadku energii elektrycznej przepisy rozporządzenia określające parametry techniczne energii dla grup przyłączeniowych I, II i IV mają charakter względnie obowiązujący i mogą zostać zastąpione innymi parametrami określonymi w umowie.

Sąd Okręgowy stwierdził, że w art. 5 ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy - Prawo energetyczne ustawodawca nałożył na przedsiębiorców energetycznych obowiązek zawierania umów obejmujących wszystkie elementy wymienione w tym przepisie. Posłużenie się zwrotem, że umowa powinna zawierać „co najmniej” te elementy oznacza, iż przedsiębiorca nie może rezygnować z niektórych z nich. Tymczasem powód nie wypełnił obowiązku zawarcia w umowach z konsumentami postanowień określających: wysokość bonifikaty za niedotrzymanie standardów jakościowych obsługi odbiorców, parametry techniczne energii oraz wysokość bonifikaty za niedotrzymanie tych parametrów oraz standardów jakościowych obsługi odbiorców.

Sąd pierwszej instancji zauważył, że w stanowiących integralną część umów wzorcach umownych (tzw. „Ogólnych warunkach...”) powód wprawdzie zawarł postanowienia dotyczące bonifikat i upustów, jednakże nie zostały one skonkretyzowane i odsyłały konsumentów do zapisów Taryfy. Konsumenti mają możliwość zapoznania się z postanowieniami Taryfy, jednak zabieg taki nie czyni zadość obowiązkowi ustawowemu wyrażonemu w art. 5 ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy - Prawo energetyczne. Z przepisu tego wynika bowiem, że postanowienia dotyczące wysokości bonifikaty i parametrów technicznych powinny być zawarte w samej umowie. Konsument nie powinien być obciążany obowiązkiem poszukiwania tych informacji we własnym zakresie.

Sąd Okręgowy uznał, że nakładając na powoda kary pieniężne Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów nie naruszył art. 106 ust. 1 pkt 4 w związku z art. 111 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, albowiem sankcje te odpowiadają wadze naruszonych przez powoda ustawowych obowiązków. Wskazał, że zgodnie z art. 106 ustawy Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów może nałożyć na przedsiębiorcę karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10% przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary. Podkreślił, że wprawdzie wydając decyzję o nałożeniu kary pieniężnej organ działa w ramach tzw. uznania administracyjnego, to powinien kierować się zasadą równości i proporcjonalności. Kara pieniężna powinna pozostawać we właściwej proporcji do potencjału ekonomicznego sprawcy oraz korzyści, jakie osiągnął lub zamierzał osiągnąć. Według Sądu pierwszej instancji, ponieważ powód stosował postanowienia o treści tożsamej z postanowieniami wpisanymi do Rejestru postanowień wzorców umownych uznanych za niedozwolone, a także nie dopełnił ciążącego na nim obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, biorąc pod uwagę ciężar naruszeń, ich charakter i zakres zaniechań, wysokość wymierzonych kar pieniężnych była prawidłowa.

Od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie apelację wniósł powód (...) S.A. z siedzibą w W..

Apelacją z dnia 22 listopada 2013 r. powód zaskarżył wyrok w całości, wnosząc o jego zmianę w całości poprzez zmianę decyzji i stwierdzenie, że praktyki opisane w punktach I i II decyzji nie naruszają zbiorowych interesów konsumentów, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, ewentualnie o zmianę zaskarżonego wyroku w części poprzez zmianę decyzji w punkcie III poprzez zmniejszenie kar pieniężnych nałożonych na powoda. Powód zarzucił wyrokowi Sądu Okręgowego naruszenie:

1) art. 233 § 1 k.p.c. przez dokonanie oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego w sposób wybiórczy z pominięciem okoliczności i dowodów innych niż treść wzorców umów stosowanych przez powoda, co mogło mieć wpływ na rozstrzygnięcie sprawy;

2) art. 385³ pkt 8 i 9 k.c. przez niewłaściwe ich zastosowanie i tym samym dokonanie abstrakcyjnej kontroli postanowienia stosowanego przez powoda w oparciu o przepisy k.c., podczas gdy ocena taka powinna być dokonana wyłącznie w odniesieniu do postanowienia niedozwolonego wpisanego do Rejestru postanowień niedozwolonych prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów;

3) art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów poprzez błędną wykładnię przez uznanie, że powód dopuszcza się praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów stosując postanowienie wpisane do Rejestru klauzul niedozwolonych;

4) art. 106 ust. 1 pkt 4 w związku z art. 24 ust. 1 - 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów poprzez nałożenie kar pieniężnych w sytuacji, w której nie doszło do naruszenia art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy, ewentualnie naruszenie art. 106 ust. 1 pkt 4 w związku z art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy poprzez nałożenie dwóch kar pieniężnych za tę samą praktykę zarzucaną powodowi oraz naruszenie art. 111 ustawy poprzez uznanie, że kryteria wskazane w tym przepisie uzasadniają nałożenie kary w wysokości zastosowanej przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów pomimo tego, że prawidłowe zastosowanie tych kryteriów prowadzi do wniosku, że nałożona kara jest za wysoka;

5) art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów przez niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że w ustalonym stanie faktycznym powód dopuścił się naruszenia zbiorowych interesów konsumentów, względnie przez błędną wykładnię wskazanych przepisów polegającą na przyjęciu, że oceny, czy doszło do udzielenia informacji prawdziwej, pełnej i rzetelnej informacji dokonuje się jedynie na podstawie treści samej informacji, nie zaś na podstawie całokształtu okoliczności faktycznych sprawy;

6) art. 106 ust. 1 pkt 4 w związku z art. 24 ust. 1 - 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów poprzez nałożenie kar pieniężnych w sytuacji, w której nie doszło do naruszenia art. 24 ust. 2 pkt 2 ustawy, ewentualnie naruszenie art. 106 ust. 1 pkt 4 w związku z art. 24 ust. 2 pkt 2 w związku z art. 111 ustawy poprzez nałożenie nieadekwatnych kar pieniężnych oraz naruszenie art. 111 ustawy poprzez zastosowanie tych samych ogólnych kryteriów do ustalenia wysokości kary pieniężnej w tej samej wysokości za różne zaniechania powoda o zupełnie odmiennej wadze pomimo tego, że prawidłowe zastosowanie tych kryteriów prowadzi do wniosku, że nałożone kary powinny być znacznie niższe.

Pozwany Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wnosił o oddalenie apelacji i zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył:

Apelacja powoda zasługuje na uwzględnienie tylko częściowo.

Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji i przyjmuje je za własne. Także dokonana przez Sąd Okręgowy ocena prawna w większości jest prawidłowa, za wyjątkiem oceny dotyczącej rozstrzygnięcia zawartego w punktach I oraz III.1 i 2 decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Dokonując tej oceny Sąd pierwszej instancji odwołał się do poglądu wyrażonego w uzasadnieniu uchwały Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2006 r. (sygn. akt III SZP 3/06, publ. OSNP z 2007 r. nr 1-2 poz. 35), który zakłada, że stosowanie postanowień wzorców umów o treści tożsamej z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wpisanych do rejestru może być uznane w stosunku do innego przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów. Wystarczające jest zatem, aby zakwestionowana klauzula była zbliżona treściowo do klauzuli wpisanej do rejestru, wywołując takie same skutki i godząc tak samo w interesy konsumentów. Nie musi być to klauzula identyczna do wpisanej do rejestru. Jest to pogląd dotychczas dominujący w judykaturze.

Jednakże Sąd Okręgowy nie dostrzegł, że w najnowszym orzecznictwie dokonano odmiennej od dotychczasowej wykładni przesłanek określonych w art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 2014 r., sygn. akt III SK 18/13, Lex nr 1448753, a także uzasadnienia wyroków Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2013 r., sygn. akt II CSK 708/12, z dnia 23 października 2013 r., sygn. akt IV CSK 142/13, uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2011 r., sygn. akt I CSK 676/10, oraz uchwały Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2008 r., sygn. akt III CZP 80/08, publ. OSNC 2009 Nr 9, poz. 118 i z dnia 13 stycznia 2011 r., sygn. akt III CZP 119/10, publ. OSNC 2011 nr 9, poz. 95).

Pogląd ten zakłada, że ani wyrok Sądu Okręgowego - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, ani wpis postanowienia do rejestru nie wiąże w sprawach dotyczących innego przedsiębiorcy, nawet jeżeli kwestionowane w takim postępowaniu postanowienia wzorca umowy mają tożsame brzmienie, co postanowienia uznane wcześniej za niedozwolone i wpisane do rejestru. W związku z tym praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów może być dalsze stosowanie postanowienia, którego treść jest identyczna z treścią postanowienia, które zostało wpisane do rejestru, tylko przez tego samego przedsiębiorcę, który uczestniczył w postępowaniu zakończonym wpisem do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone. Natomiast nie jest możliwe traktowanie jako praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zachowania innego przedsiębiorcy, polegającego na stosowaniu postanowień wpisanych do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone i nakładanie kar pieniężnych z tego tytułu.

W uzasadnieniu powołanego orzeczenia Sąd Najwyższy obszernie wyjaśnił przyczyny przyjęcia takiego stanowiska. W szczególności wskazał, że w piśmiennictwie dominuje pogląd, zgodnie z którym wyrok uwzględniający powództwo o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone obejmuje swymi skutkami tylko pozwanego przedsiębiorcę oraz inne podmioty, którym przysługiwałaby legitymacja czynna do wytoczenia powództwa w sprawie o uznanie tego postanowienia w tym konkretnym wzorcu umowy za niedozwolone, a zatem tylko konsumentów związanych postanowieniami tego wzorca. Dlatego zachowanie przedsiębiorcy innego niż przedsiębiorca, który był stroną postępowania zakończonego wpisem postanowienia wzorca umowy, jakim ten przedsiębiorca się posługiwał, do rejestru niedozwolonych postanowień umownych, nie narusza zakazu posługiwania się postanowieniem wzorca umowy uznanym za niedozwolone z art. 479⁴³ k.p.c. w związku z art. 479⁴² k.p.c.

Sąd Najwyższy wyjaśnił, że w odniesieniu do praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów polegających na stosowaniu postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone w judykaturze ukształtowała się początkowo linia orzecznicza, zgodnie z którą uznanie określonej klauzuli za niedozwoloną i wpisanie jej do rejestru działa erga omnes, a dalsze posługiwanie się klauzulą wpisaną do rejestru jest zakazane w obrocie prawnym nie tylko względem podmiotu, wobec którego to orzeczono, ale również w identycznych lub podobnego rodzaju stosunkach prawnych zawieranych przez osoby trzecie, bez ograniczenia w żaden sposób kategorii tych podmiotów (por. uzasadnienia wyroków Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2006 r., sygn. akt III SK 7/06, publ. OSNP 2007 nr 13-14, poz. 207 oraz uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2006 r., sygn. akt III SZP 3/06, publ. OSNP z 2007 r. nr 1-2 poz. 35).

Jednakże w kolejnych orzeczeniach (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2011 r., sygn. akt III SK 44/10; uchwały Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2008 r., sygn. akt III CZP 80/08 i z dnia 13 stycznia 2011 r., sygn. akt III CZP 119/10) wskazywano, że praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów może być dalsze stosowanie postanowienia, którego treść jest identyczna z treścią postanowienia, które zostało wpisane do rejestru, tylko przez tego samego przedsiębiorcę, który uczestniczył w postępowaniu zakończonym wpisem do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone.

Sąd Najwyższy podkreślił, że uchwała Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2006 r. (sygn. akt III SZP 3/06) została podjęta w innym stanie prawnym, niż obecnie obowiązuje. Wskazał, że z brzmienia przepisu art. 23a ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów z 2000 r. wynikało, że wymienione w tym przepisie zachowania przedsiębiorców zostały uznane przez ustawodawcę wprost za nazwane praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów, a więc

nie było potrzeby weryfikowania, czy objęte zakresem tego przepisu zachowania są bezprawne, ponieważ o ich bezprawności przesądził sam ustawodawca. Dlatego w dacie podejmowania przez Sąd Najwyższy uchwały o sygn. akt III SZP 3/06 należało przyjąć, że niezależnie od ugruntowanej w późniejszym orzecznictwie wykładni art. 479⁴³ k.p.c., istniały podstawy prawne dla przyjęcia założenia, zgodnie z którym stosowanie postanowień wzorców umów o treści tożsamej z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wpisanych do rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c., mogło być uznane w stosunku do innego przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

Dodatkowo Sąd Najwyższy wyjaśnił, że ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów z 2000 r. nie przewidywała kar pieniężnych z tytułu praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, zaś ewentualna sankcja finansowa mogła zostać nałożona na przedsiębiorcę dopiero wskutek niewykonania przez niego decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznającej jego działanie polegające na stosowaniu postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, a więc dopiero po uprzednim przeprowadzeniu odrębnego postępowania kończącego się stwierdzeniem tożsamości postanowienia stosowanego przez przedsiębiorcę z postanowieniem wpisanym do rejestru. Tymczasem ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów z 2007 r. przyznała Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kompetencję do nakładania kar pieniężnych z tytułu naruszenia zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, co ma istotne znaczenie z punktu widzenia standardów, jakie powinny być dochowywane w postępowaniach administracyjnych prowadzących do nałożenia kar pieniężnych, w sytuacji, gdy rejestr jest prowadzony w sposób mało czytelny, i nie pozwala na zapoznanie się z motywami leżącymi u podstaw wpisu danego postanowienia do rejestru.

Według Sądu Najwyższego wejście w życie art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów z 2007 r. miało istotny wpływ na zasady dokonywania oceny zachowania przedsiębiorcy jako praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, albowiem w przepisie tym ustawodawca nie przesądził o bezprawności wymienionych przykładowo zachowań. Dlatego obecnie do stwierdzenia, że dane zachowanie przedsiębiorcy jest bezprawne, niezbędne jest sięgnięcie do innych niż ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów z 2007 r. przepisów prawa nakładających na przedsiębiorcę określony obowiązek w obrocie konsumenckim. W tej sytuacji, odwołując się do określonego w orzecznictwie pojęcia tzw. rozszerzonej prawomocności wpisu postanowienia wzorca umowy do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, nie można przypisać bezprawności zachowaniu polegającemu na stosowaniu przez innego przedsiębiorcę postanowień wzorca umowy wpisanych do rejestru.

Sąd Apelacyjny w przedmiotowej sprawie podzielił wyżej omówioną wykładnię, co skutkowało zmianą zaskarżonego wyroku poprzez uchylenie decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w punkcie I (dotyczącym stwierdzenia stosowania przez powoda praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy) oraz punkcie III.1 i 2 (dotyczącym nałożenia na powoda kar pieniężnych za stosowanie praktyk opisanych w punkcie I decyzji). Wobec zmiany wyroku w tej części, zbędne stało się odniesienie się przez Sąd odwoławczy do pozostałych zarzutów apelacji dotyczących tej części zaskarżonego orzeczenia.

Natomiast nie ma racji powód zarzucając naruszenie art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów polegające na przyjęciu, że powód dopuścił się naruszenia zbiorowych interesów konsumentów polegającego na naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji. Jak słusznie wskazał Sąd Okręgowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, zgodnie z art. 5 ust. 1 i 2 ustawy - Prawo energetyczne umowy będące podstawą dostarczania energii powinny zawierać m.in.: gdy jest to umowa sprzedaży - postanowienia określające wysokość bonifikaty za niedotrzymanie standardów jakościowych obsługi odbiorców, zaś gdy jest to umowa o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji energii - postanowienia określające parametry techniczne energii oraz wysokość bonifikaty za niedotrzymanie tych parametrów oraz standardów jakościowych obsługi odbiorców. Tymczasem, w ocenie Sądu Apelacyjnego, powód nie wypełnił tego obowiązku ustawowego, co jest równoznaczne z bezprawnym naruszeniem przez niego interesów konsumentów, polegających na ich prawie do otrzymania rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji o usługach świadczonych przez przedsiębiorcę energetycznego.

Należy zauważyć, że wzorzec umowny p.n. „Umowa sprzedaży energii elektrycznej poza siecią (...) Sp. z o.o.” nie zawiera postanowienia określającego wysokość bonifikaty za niedotrzymanie standardów jakościowych obsługi odbiorców. W § 3 ust. 2 umowa ta odsyła do innego wzorca umownego p.n. „Ogólne Warunki sprzedaży energii elektrycznej dla klientów indywidualnych i firm poza siecią (...) Sp. z o.o.”, który według punktu 3 części wstępnej umowy stanowił jej integralną część. Jednakże w „Ogólnych warunkach...” w punkcie VII („Bonifikaty i upusty. Reklamacje”) w podpunkcie 1 znajduje się odesłanie do Taryfy sprzedawcy (która nie jest integralną częścią umowy) lub umowy (w której brak jest postanowień w tym przedmiocie). Zdaniem Sądu Apelacyjnego takie zapisy nie spełniają wymogu udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, albowiem są niejasne i zawile, odsyłając konsumentów alternatywnie do zapisów Taryfy sprzedawcy (która nie jest częścią umowy, nie jest doręczana konsumentom i wymaga podjęcia przez nich wysiłku ustalenia jej treści we własnym zakresie) lub do samej umowy (która nie zawiera regulacji w tym przedmiocie).

Natomiast wzorzec umowny p.n. „Kompleksowa umowa sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji dla klientów indywidualnych” nie zawiera postanowień określających parametry techniczne energii oraz wysokość bonifikaty za niedotrzymanie tych parametrów oraz standardów jakościowych obsługi odbiorców. W § 3 ust. 2 umowa ta odsyła do innego wzorca umownego p.n. „Ogólne Warunki sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji dla klientów indywidualnych (grupy taryfowe (...))”, który według § 1 pkt 12 umowy stanowił jej integralną część. Jednakże w „Ogólnych warunkach...” w punkcie XI („Bonifikaty i upusty. Reklamacje”) w podpunkcie 1 znajduje się odesłanie do Taryfy (...) (która nie jest integralną częścią umowy) lub Taryfy (...) (która nie jest integralną częścią) lub umowy (w której brak jest postanowień w tym przedmiocie). Zdaniem Sądu Apelacyjnego również te zapisy nie spełniają wymogu udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, albowiem są niejasne i zawile, odsyłając konsumentów alternatywnie do zapisów dwóch Taryf (...) i (...) (które nie są częścią umowy, nie są doręczane konsumentom i wymagają podjęcia przez nich wysiłku ustalenia ich treści we własnym zakresie) lub do samej umowy (która nie zawiera regulacji w tym przedmiocie).

Zdaniem Sądu odwoławczego nie ma racji powód twierdząc, że nie dopuścił się naruszenia zbiorowych interesów konsumentów, albowiem wskazane w punkcie II decyzji zapisy znajdują się w Instrukcji ruchu i eksploatacji sieci dystrybucyjnej ((...)), która zgodnie z treścią art. 9g ust. 12 ustawy - Prawo energetyczne stanowi integralną część umowy o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej lub umowy kompleksowej. Po pierwsze - zgodnie z art. 9g ust. 4 pkt 6 ustawy - Prawo energetyczne Instrukcja ta określa parametry jakościowe energii elektrycznej i standardy jakościowe obsługi użytkowników systemu, natomiast nie reguluje kwestii wysokości bonifikaty za niedotrzymanie standardów jakościowych obsługi odbiorców oraz wysokości bonifikaty za niedotrzymanie parametrów technicznych energii. Po drugie - odesłanie konsumentów do treści Instrukcji nie spełnia wymogu udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, w szczególności, że w obydwu wzorcach umownych brak jest wyraźnego odesłania do Instrukcji, a także nie wskazano, gdzie konsument mógłby zapoznać się z jej treścią.

Niesłusznie również powód opiera swoje twierdzenie o nienaruszeniu zbiorowych interesów konsumentów na treści rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 2 lipca 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń w obrocie energią elektryczną (Dz. U. Nr 128, poz. 895), które zostało następnie zastąpione rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 18 sierpnia 2011 r. w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń w obrocie energią elektryczną (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 1200). Rozporządzenia te zostały wydane na podstawie art. 46 ustawy - Prawo energetyczne, który w ust. 4 pkt 8 stanowi, że powinno ono określać sposób ustalania bonifikat za niedotrzymanie parametrów jakościowych energii elektrycznej i standardów jakościowych obsługi odbiorców.

Obowiązujące w dacie dokonania naruszeń przez powoda rozporządzenie z 2007 r. przewidywało w § 37 ust. 1, że „za niedotrzymanie, określonych w odrębnych przepisach, dopuszczalnych poziomów odchylenia napięcia od napięcia znamionowego oblicza się bonifikatę (...)”, zaś w § 38, że „w przypadku niedotrzymania przez przedsiębiorstwo energetyczne standardów jakościowych obsługi odbiorców, o ile umowa sprzedaży energii elektrycznej lub umowa

o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej nie stanowi inaczej, odbiorcom przysługują bonifikaty w następującej wysokości (...)". Tymczasem w Taryfach, do których powód odsyłał konsumentów w obu zakwestionowanych wzorcach umownych za pośrednictwem odesłania do „Ogólnych warunków...”, regulacja dotycząca bonifikat jest obszerniejsza, niż w przepisach rozporządzenia. Dlatego również nietrafne jest twierdzenie powoda, że istnienie powołanego rozporządzenia zwalniało go z wykonania ustawowego obowiązku udzielenia konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji.

Nie ma racji powód zarzucając naruszenie art. 106 ust. 1 pkt 4 w związku z art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów poprzez nałożenie kar pieniężnych w sytuacji, w której nie doszło do naruszenia art. 24 ust. 2 pkt 2 ustawy, ewentualnie naruszenie art. 106 ust. 1 pkt 4 w związku z art. 24 ust. 2 pkt 2 w związku z art. 111 ustawy poprzez nałożenie nieadekwatnych kar pieniężnych oraz naruszenie art. 111 ustawy poprzez zastosowanie tych samych ogólnych kryteriów do ustalenia wysokości kary pieniężnej w tej samej wysokości za różne zaniechania powoda o zupełnie odmiennej wadze.

Ponieważ powód naruszył art. 24 ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, co prawidłowo stwierdził Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w punkcie II decyzji, zgodnie z treścią art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy mógł on nałożyć na powoda karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10 % przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, co uczynił w punkcie III.3 i 4 decyzji. Brak jest więc podstaw do przyjęcia, że Sąd Okręgowy naruszył art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów przyjmując, że karę pieniężną nałożono na powoda zasadnie.

Skarżący zakwestionował również wysokość kar pieniężnych nałożonych na niego naruszeń, które w podpunktach 3 i 4 punktu III decyzji, które w jego ocenie są nieproporcjonalne do celów decyzji i nieadekwatne do dokonanych naruszeń, które stanowią jedną praktykę przejawiającą się w trzech formach. Zdaniem Sądu Apelacyjnego zarzut ten jest niesłuszny, albowiem Sąd Okręgowy prawidłowo uznał, że Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów zasadnie nałożył na powoda kary pieniężne w kwotach po 550.899 zł za każde z naruszeń zakazu, o jakim mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie opisanym w punkcie II.1 i 2 decyzji. Są to bowiem dwa odrębne naruszenia zakazów ustawowych, których powód dopuścił się w odniesieniu do dwóch różnych wzorców umownych, i żadne z nich nie może być traktowane jako „bardziej poważne”.

Zgodnie z art. 111 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów przy ustalaniu wysokości kar pieniężnych należy uwzględnić w szczególności okres, stopień oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy, a także uprzednie naruszenie przepisów ustawy. W ocenie Sądu Apelacyjnego Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów przy wymiarze kar pieniężnych uwzględnił wszystkie powyższe przesłanki, co wynika z uzasadnienia decyzji.

Ponieważ przychód powoda osiągnięty w roku poprzedzającym rok nałożenia kary wynosił 2.754.492.028,13 zł, nałożone na niego kary pieniężne nie przewyższyły maksymalnego poziomu 10% przychodu przedsiębiorcy. Dla ustalenia obu kar pieniężnych organ przyjął za kwotę bazową jedynie 0,05% przychodu powoda, co odpowiadało kwocie 1.377.246 zł. Uwzględnił również okoliczności łagodzące polegające na: zaniechaniu przez przedsiębiorcę stosowania obu praktyk, podjęciu przez powoda i zakończeniu w toku postępowania administracyjnego działań zmierzających do zmiany funkcjonujących w obrocie umów zawartych z konsumentami, niewielkiej ilości umów zawartych na podstawie zakwestionowanych wzorców i krótkim czasie trwania naruszeń. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów nie dopatrywał się okoliczności, które mogłyby wpłynąć na zaostrzenie wymiaru kar. Dlatego obniżył ustalone jako bazowe kary pieniężne o 60%, a więc do kwot po 550.899 zł. Mając na uwadze fakt uwzględnienia przez organ okresu, stopnia oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy, a także wielkość przychodu powoda w 2010 r., wysokości nałożonych na niego kar pieniężnych nie można uznać za zawyżoną.

Podstawą orzeczenia Sądu Apelacyjnego były art. 386 § 1 k.p.c. i art. 385 k.p.c. O kosztach procesu orzeczono na zasadzie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c.